

De Nederlandse economen top-30

Wie wordt het meest geciteerd? ESB presenteert voor de vijftiende maal de top-30 van Nederlandse economen. Ter lering, maar vooral vermaak.

De jaarlijks door ESB gepubliceerde hitlijst van economen levert meer reacties op dan menig briljante economische analyse. Volgens Van Dalen zou een hoge of lage classering niet alleen de stemming met kerst beïnvloeden, maar ook een rol spelen bij het verloop van een wetenschappelijke carrière of het toekennen van beurzen en budgetten¹. Kortom, aan de lijst wordt veel waarde gehecht, misschien wel te veel. Het is tenslotte, vijftien jaar geleden, als grap begonnen.

De grootste beperking van een 'economen-top' is dat deze gebaseerd moet zijn op een kwantitatief criterium. Alleen zo is onderlinge vergelijking mogelijk. In de ESB-lijst gaat het om het aantal keren dat een artikel van een Nederlandse econoom geciteerd wordt in internationale wetenschappelijke tijdschriften. De lijst geeft zo een beeld van de waarde van iemands werk voor het onderzoek van anderen. Daarbij gaat het om 'bewezen' gebruik. Dit is een wezenlijk verschil met een lijst die niet het aantal citaties telt, maar het aantal publikaties in toptijdschriften². Het oordeel van redacties is gebaseerd op het vermoedelijke belang en bruikbaarheid van het onderzoek; het aantal verwijzingen geeft een indicatie van de mate waarin de inschatting van de redactie juist is gebleken³.

Beide methoden baseren zich op publikaties als 'output' van wetenschappelijk onderzoek. Dit levert een beperkt beeld op. Op het aantal publikaties of citaties is niet alleen de kwaliteit van het onderzoek van invloed, maar ook factorén zoals het aantal (erkende) internationale toptijdschriften in het vakgebied. Het is dan ook gelukkig dat wetenschappelijk onderzoek ook op een minder lichtvoetige wijze dan in de ESB top-

30 beoordeeld wordt. Onlangs bijvoorbeeld verscheen de onderzoeksbeoordeling economie van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten⁴. De commissie, onder voorzitterschap van A.P. Barten (toen hij nog in Nederland werkte zelf goed voor een plaatsje in de economen top-30!), maakte daarbij gebruik van 'reviewers', maar ook van informatie die door de onderzoeksgroepen zelf werd aangedragen. Bij de beoordeling ging het niet alleen om het aantal publikaties, maar ook om de kwaliteit (originaliteit en de gekozen benadering), relevantie en levensvatbaarheid van het onderzoek. Vele economen die niet in de top-30 voorkomen, blijken met hun vakgroep uitstekend onderzoek af te leveren.

Citatie-analyse kent nog een aantal specifieke bezwaren. Sommige vormen van onderzoek geven minder aanleiding tot citeren dan andere, bijvoorbeeld wanneer het om een minder bekend vakgebied gaat. Verder wordt er niets gezegd over de aard van de citatie. Het kan zijn dat een collega voortbouwt op het geciteerde werk, maar net zo goed kan deze het aangehaalde artikel van de Nederlandse onderzoeker gebruiken als afschrikwekkend voorbeeld van hoe het niet moet; beide gevallen leveren een even zwaar tellende citatie op. Ten slotte moet een belangrijke beperking van de door ons gebruikte citatie-index vermeld worden. Artikelen die door meerdere auteurs geschreven zijn, komen slechts één keer in de lijst voor, en wel bij de eerste auteur. Economen wier achternaam met een letter achterin in het alfabet begint zijn dus flink in het nadeel, of ze moeten hun artikelen alleen schrijven.

Een andere beperking van de ESB-lijst is, dat deze vooral de gevestigde orde in de schijnwerpers stelt. Voor een plaats in de top-30 is het aantal citaties dat in de afgelopen vijf jaren behaald werd, relevant. Daarmee wordt voorkomen dat incidentele uitschieters tot grote schommelingen in de lijst leiden. Het gevolg is wel dat iemand tamelijk lang in het wetenschappelijke circuit moet meedraaien om een plaatsje op de lijst te verwerven. Een classering op basis van het aantal publikaties kent dit bezwaar in veel mindere mate. Iemand die veel publiceert hoeft dan niet eerst te wachten tot zijn werk in grote kringen bekend is geworden, en als inspiratie dient voor verder onderzoek. De waarde van de ESB-lijst is dan ook meer bevestigend dan voorspellend: een 'nieuwkomer' is meestal een econoom van grote reputatie.

Kortom: verwacht geen grote verrassingen en hecht er niet te veel waarde aan. Voordat we bekijken wie de meest geciteerde Nederlandse economen in de afgelopen vijf jaar zijn, eerst nog even de telregels.

Telregels

Het aantal citaties wordt gemeten met behulp van de *Social sciences citation index*. Deze wordt samengesteld door het Amerikaanse Institute for Scientific Information, en bevat alle citaties uit ruim 1500 wetenschappelijke tijdschriften op het gebied van de sociale wetenschappen. Van deze tijdschriften zijn er zo'n 150 gericht op de economie, waaronder de Nederlandse titels *De Economist* en het *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*. Het SSCI zoekt niet in ESB naar citaties; wel komt het een enkele

1. H.P. van Dalen, De kwaliteit van Nederlandse economische onderzoekers, *ESB*, 21/28 december 1994, blz. 1168-1171.

2. Een voorbeeld hiervan is de *Intermediar economen top-20* van de hand van P.R. van Ostende, die ook deze week verschijnt.

3. Zie voor vele voorbeelden van aanvankelijk afgewezen artikelen die later tot de standaardliteratuur zijn gaan behoren J.S. Gans en G.B. Shepherd, How are the mighty fallen: rejected classic articles by leading economists, *The Journal of Economic Perspectives*, jg. 8, nr. 1, winter 1994, blz. 165-179.

4. *Quality assessment of research - economics*, (in de serie *Quality assessment of research*), VSNU, Utrecht, 1995.

Tabel 1. De economen top-30 1995 (citaties over de jaren 1990-1994)

Plaats (vorig jaar)	Instelling	Citaties	Hoogste notering
1. (1) G. Hofstede	emer.	697	1 1992-1995
2. (2) S.J.G. van Wijnbergen	UvA	220	2 1994-1995
3. (3) E.E.C. van Damme	KUB	162	3 1994-1995
4. (4) P. Nijkamp	VU	154	2 1981-1988
5. (5) F. van der Ploeg	Tw. Kamer/UvA	96	5 1994-1995
6. (6) J.R. Magnus	KUB	94	4 1991
7. (9) B.M.S. van Praag	SEO/UvA	79	3 1984-1985
8. (7) A. Klamer	EUR	78	7 1994
9. (11) P.P. Wakker	RL/RUL	73	9 1995
10. (8) A.L. Bovenberg	CPB/Center/Ocfeb	72	8 1994
11. (9) G. Ridder	VU	71	9 1994
12. (14) A. Kapteyn	KUB	66	5 1988
(18) P. Rietveld	VU	66	9 1988
14. (15) J.S. Cramer	UvA	63	4 1981
15. (12) J.F. Kiviet	UvA	57	8 1991
(18) J. Hartog	UvA	57	15 1995
(22) J.J.M. Kremers	Fin./EUR	57	15 1995
(20) W.P.M.M. van de Ven	EUR	57	15 1992, 1995
(12) J. Pelkmans	Eurocoop/RL	57	8 1993
20. (16) W.F. van Raaij	EUR	48	9 1985-1986
21. (20) T. Kloek	EUR	45	6 1985
22. (-) J. Hagedoorn	RL	44	22 1995
23. (23) P. Kooreman	LUW	42	23 1993-1995
24. (17) J.J. van Duijn	Robeco/UvA	41	3 1986-1988
25. (-) J.P.C. Kleijnen	KUB	39	25 1995
26. (24) W.J. Keller	CBS/VU	36	19 1991
27. (-) H. Linnemann	emer.	35	4 1976-77, '82
28. (30) W.T.M. Molle	NEI/EUR	33	28 1987, 1995
29. (24) M.M.G. Fase	DNB/UvA	30	12 1982
30. (29) S. Gnossen	EUR	28	25 1993
(-) P.S.H. Leeftang	RUG	28	30 1995
(-) J.B. Opschoor	VU/RMNO	28	30 1995
(-) P.C. Schotman	RL	28	30 1995

le keer dat naar een artikel uit ESB verwezen wordt. Dat overkwam bijvoorbeeld J.C. van Ours van het Tinbergen Instituut twee maal, met artikelen over huishoudelijke arbeid en reclame, maar helaas leverde het hem geen plaatsje in de lijst op⁵.

Niet alle citaties tellen mee voor de ESB top-30. Uitgezonderd zijn verwijzingen naar eigen werk, boekbesprekingen en review-artikelen. Als in een publikatie meermalen dezelfde Nederlandse econoom geciteerd wordt, dan telt dit slechts één maal, ook als er naar verschillende artikelen verwezen wordt.

De moeilijkste beperking gaat over de personen. De Nederlandse economen top-30 is voorbehouden aan Nederlandse economen, dat wil zeggen: onderzoekers die zowel de Nederlandse nationaliteit hebben, als werkzaam zijn aan een in Nederland gevestigde instelling. Deze beperking is van grote invloed op de lijst. Als de

in Nederland werkzame buitenlanders zouden meetellen, dan komen onder meer Theeuwes (RUL), Ellman (UvA) of Maddisson (RUG) voor een plaats op de lijst in aanmerking. En de belangrijkste wijzigingen van de afgelopen jaren zijn ontstaan doordat in het buitenland werkzame Nederlanders als van Wijnbergen, Klamer of Bovenberg zich opnieuw in Nederland vestigden.

Ten slotte moet de vraag beantwoord worden: wie is econoom? Hier zijn de criteria in de loop der jaren minder strikt geworden. Telden aanvankelijk alleen algemene economen mee, later zijn de bedrijfseconomen erbij gekomen en ook wetenschappers die van oorsprong geen econoom zijn, maar zich wel bezighouden met onderzoek op het gebied van de economie. Ook deze verandering had grote consequenties voor de lijst: vanaf het jaar dat de criteria verruimd werden, wordt de lijst aange-

voerd door de organisatiedeskundige G. Hofstede. Daarin komt ook dit jaar geen verandering.

De top-30

De top-30 van 1995 is opgenomen in tabel 1. De volgorde wordt bepaald door het aantal behaalde citaties in de jaren 1990-1994. In tabel 2 staat het aantal behaalde citaties in het laatste jaar dat voor de top-30 meetelt, 1994. Een hoge score in dit jaar blijkt vaak de verklaring voor verschuivingen in de top-30. Ten slotte is het aantal citaties dat in de eerste acht maanden van 1995 behaald werd, vermeld in tabel 3 (de 'tipparade'). Deze cijfers spelen nog geen rol voor de top-30, maar lichten wel een tipje van de sluier op over mogelijke verschuivingen in een volgend jaar.

In de top-30 van dit jaar zijn de eerste zes plaatsen onveranderd. G. Hofstede behoudt zijn eerste plaats, en wist zijn voorsprong in 1994 zelfs verder uit te bouwen. Bedroeg het verschil met nummer twee vorig jaar 360 citaties, dit jaar zijn dat er 477. Met het onderzoek naar de invloed van culturele factoren op het functioneren van organisaties was Hofstede zijn tijd kennelijk vooruit. Ook in de eerste maanden van 1995 haalde hij weer meer citaties dan ieder ander. Het is moeilijk voor te stellen hoe Hofstede zijn eerste plaats binnen afzienbare tijd kwijt zou kunnen raken, of hij moet een betrekking in het buitenland aanvaarden natuurlijk.

S. van Wijnbergen consolideert de tweede plaats, die hij bezet sinds het overlijden van Tinbergen. Daarbij valt wel op dat hij in 1994 voor de eerste keer in de onderzochte periode minder citaties behaalde dan de nummer 3 op de lijst, E.E.C. van Damme. Deze trend lijkt zich in 1995 voort te zetten. Van Damme's vele citaties wijzen op het grote belang dat tegenwoordig aan de speltheorie gehecht wordt, waarop hij de Nederlandse expert genoemd mag worden.

De vierde plaats is voor 'oudgediende' P. Nijkamp. Vanaf de eerste aflevering van de economen top-30 neemt Nijkamp een toppositie in. Zijn theo-

5. Het gaat om zijn artikelen Huishoudelijke produktie als economische buffer?, *ESB*, 30 april 1986, blz. 424-430, en TV-reclame: nadelig voor de pers?, *ESB*, 1 juli 1987, blz. 620-623.

Tabel 2. Citaties in 1994

1. G. Hofstede	emer.	176
2. E.E.C. van Damme	KUB	38
3. S. van Wijnbergen	UvA	28
4. P. Nijkamp	VU	25
5. B.M.S. van Praag	UvA	24
6. P. Rietveld	VU	22
7. J.J.M. Kremers	Fin./EUR	20
W.P.M.M. van de Ven	EUR	20
9. P.C. Schotman	RL	19
10. J.R. Magnus	KUB	18

retische werk op het gebied van de regionale en ruimtelijke economie blijkt nog steeds van grote waarde voor vakgenoten. Op de vijfde en zesde plaats vinden, we, eveneens onveranderd, F. van der Ploeg en J.R. Magnus. Magnus had een beter citaten-jaar dan Van der Ploeg, zodat het verschil tussen beiden kleiner wordt. Of het kamerlidmaatschap van Van der Ploeg hier iets mee te maken heeft valt nu nog niet te zeggen; zijn citaties in 1994 zijn behaald met artikelen die van voor zijn politieke loopbaan stammen.

Vanaf de zevende plaats doen zich de eerste, kleine veranderingen ten opzichte van vorig jaar voor. B.M.S. Van Praag, al jaren constant in de top-10 maar sinds enige tijd niet meer in een echte top-positie, stijgt dit jaar twee plaatsen. Van Praag toont een grote continuïteit: hij behaalt zijn citaties met artikelen die gepubliceerd zijn in de jaren zestig, zeventig, tachtig en negentig. A.L. Bovenberg valt, na een snelle opkomst sinds zijn terugkeer van het IMF naar Nederland, nu twee plaatsen terug. Hij veranderde dit jaar weer van functie en werd onderdirecteur bij het Centraal Planbureau. Overigens zijn de verschuivingen in dit deel van de lijst, waar ook A. Klamer, P.P. Wakker, G. Ridder en A. Kapteyn zich bevinden, zeer beperkt.

Tussen de tiende en twintigste positie komen we een aantal economen tegen die met een opmars bezig zijn. De ruimtelijk econoom P. Rietveld, werkzaam aan de VU in dezelfde vakgroep als Nijkamp, zag een goed citaten-jaar beloond met een flinke stijging. Rietveld deed in 1984 zijn intrede in de economentop, steeg tot een negende plaats in 1988 en viel toen terug tot plaats 29 in 1992. Nu lijkt hij de weg naar boven weer gevonden te hebben. Ook aan de opmars van arbeidseconoom J. Hartog,

topambtenaar en part-time hoogleraar J.J.M. Kremers en de gezondheidseconoom W.P.M.M. van de Ven is nog geen einde gekomen, zo blijkt ook uit de tabellen 2 en 3.

Op plaats 22 komen we de eerste nieuwkomer tegen. J. Hagedoorn is hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Limburg, en heeft in die functie de nieuwe studierichting Internationale Bedrijfskunde mede opgezet. Zijn wetenschappelijke onderzoek is gericht op technologische samenwerking tussen bedrijven. Een databank met gegevens waarmee deze samenwerking zichtbaar en meetbaar wordt, is voor collega-wetenschappers een zeer bruikbare bron⁶. Hagedoorn had trouwens vorig jaar al recht op een plaats in de top-30, maar we spelden zijn naam verkeerd en vonden geen citaties. Zijn hoge score in 1994 (16) en in de eerste maanden van 1995 wijst er op, dat hij een vaste plaats heeft verworven. Onthoud de naam!

Ook J.P.C. Kleynen, op plaats 25, is nieuw in de top-30. Kleijnen is econometrist en hoogleraar Simulatie en bedrijfsinformatica aan de KUB. Zijn publicaties gaan met name over de methodologie van het uitvoeren van computersimulaties dynamische systemen. Toepassingen hiervoor vindt hij in de economie (bijvoorbeeld de sociale zekerheid), maar ook erbuiten, zoals in onderzoek naar de verspreiding van broeikasgassen of het vegen van mijnen.

H. Linnemann, op plaats 27, is niet echt nieuw. Enkele jaren geleden verdween hij per vergissing uit de top-30; onze excuses hiervoor. Op de gedeelde dertigste plaats staan drie 'echte' nieuwkomers. P.S.H. Leeflang geeft de Groningers weer een plaats op de lijst. Zijn naam is bekend, zeker voor degenen die onderwijs in de marketing hebben gevolgd. J.B. Opschoor is milieueconoom. Momenteel combineert hij een hoogleraarschap aan de VU met de functie van directeur bij de Raad voor Milieu- en Natuuronderzoek; 1 januari 1996 wordt hij directeur van het Institute of Social Studies in Den Haag. Overigens had Opschoor - ook hij - al vorig jaar in de top-30 thuisgehoord. P.C. Schotman is hoogleraar 'Finance and econometrics' aan de Rijksuniversiteit Limburg. Zijn plaats in de top-30 heeft hij in belangrijke mate te danken aan een groot aantal citaties in één nummer van *Econometric theory* dat gewijd was aan de Bayesiaanse

Tabel 3. Tipparade (citaties in de eerste 8 maanden van 1995)

1. G. Hofstede	emer.	131
2. E.E.C. van Damme	KUB	29
3. P. Nijkamp	VU	23
4. S.J.G. van Wijnbergen	UvA	19
5. J.J.M. Kremers	Fin./EUR	18
6. P.P. Wakker	RL/RUL	14
7. J. Hagedoorn	RL	13
A. Klamer	EUR	13
W.P.M.M. van de Ven	EUR	13
10. A.L. Bovenberg	CPB	11
J.R. Magnus	KUB	11
F. van der Ploeg	Tw.K/UvA	11
G. Ridder	VU	11

analyse van tijdreeksen. Hierin verwees bijna iedere auteur naar twee artikelen van Schotman en H.K. van Dijk uit 1991 over de methodologie van deze analyse.

Net niet

De lat is opnieuw hoger komen te liggen. Het aantal citaties dat nodig is om op de lijst te komen bedroeg dit jaar 28, tegenover 24 vorig jaar. Vier economen die vorig jaar nog op de lijst voorkwamen, hebben dit aantal niet gehaald. J. Koerts, L. van den Berg (beiden EUR), J. Pen en C.P.A. Bartels vallen nu buiten de top-30, zij het dat het meestal maar een paar citaten scheelt. Triest is dat de Tilburgse hoogleraar Marktkunde T.M.M. Verhallen buiten de prijzen valt. Hij behaalde vorig jaar de 24 citaties die goed waren voor een gedeelde dertigste plaats, maar bleef ten onrechte buiten de lijst. Dit jaar is de fout hersteld, maar nu is zijn aantal citaties ontoereikend voor de top-30.

Tot slot nog een korte blik op de 'tipparade'. Naast de bekende namen valt het grote aantal citaties op dat Kremers in de eerste maanden van 1995 behaalde. Het zal hem volgend jaar zeker enkele plaatsen winst opleveren. Net buiten de tipparade valt een nieuwe naam: de Amsterdamse hoogleraar financiering A.W.A. Boot. Hij maakt goede kans om binnen korte tijd de top-30 binnen te treden.

E.S. Pelle

6. Zie J. Hagedoorn, Van joint ventures naar contracten, *ESB*, 27 september 1995, blz. 870-871.